

Цізнгізіріле еарьші сыгт преа десъ, дін прічіна вьнтзрілор неконтеіте, ші а не статорнічіей тімпзлві каре цізнгізірі адык не чій маї шьлді дн лнгоаре пстредъ ші ла тоарте.

ПАРТЕА а III.

Деспре апеле Молдовеі.

Къ грехъ съ ва псте гьсъ дн алте църї ка ші Молдова де шічі, маї шьлте ане, къ фіреа аша днподовітъ ка аіче, къ 4 ане шарї пьзгітоаре кьрг дн трьса, дьнъ днпрецімеа еї каре о авеа. Дьнзреа, Ністръ, Прьтъл ші Сіретіъл, ші шькар къ Дьнзреа адапъ пьмаї о парте а църїї фоарте шікъ дн каньтъл дін діое, дар тот адыче църїї чел маї шьлт фолос де кьт тоате шарцінеле дін сьс че скот дн сьтїт маї шьлт азр ші арцінт де кьт вьръ дн царь. Осьвіт де днтінде-реа комерцлві че аъ спорїт къ нашї зріешї пьмаї прїп скеlea Галації, днсь пентрѣ ана еї ші пентрѣ вьнтъцїле челелалте каре сыгт днсьшїте ачестгї флзвїѣ шьрец, пь ам днтрат дн дескрїере фїнд къ маї днаїнте шьлді історїчі леаѣ скріс ші леаѣ пьвлїкат.

Дн Дьнзреа съ варсь Прьтъл каре дін векї съ пьшеа Хіеразъс, ла Штолемеѣ Геразіе, ла Амініан Парота, ші ла Еліні Шіретъ, каре віне дьнъ хотаръл Молдовеі чел маї дін афарь прекьш ера маї днаїнте, деспре Лешї, ші тоатъ Молдова о тье прїа шїжлор. Ана лї есте чеа маї зшоарь, ші маї сыгтоась, днсь тьлзьре пентрѣ пьспьла че тьл дьче къ сіне кьргьнд. Іарь пьндъ о днтрѣн вас съ стеїе, съ ашазь пьспьла дн фьндъла васьлві, ші ана рьшьне чеа маї літ-

pede ші кърать, Кантемір зиче къ фькьнд пръвъ .ди Dom-
niea ca къ ачеастъ апъ аъ гьсѣт'о къ 30 ла 100 драмърѣ маѣ
зшоаръ дѣн тоате апеле челорлаате рѣрѣ.

Сиретѣл каре кърде дѣн мѣдѣ Ардеалълѣ ші мерде прѣн
Молдова спре меазъ-зі .дикъ съ варсъ .ди Дънъреа пре доъ
кренцѣ. Ел есте о апъ латъ ші адъкъ ші пентрѣ къ .ди
тот локъл съ афъ кърѣне de деалърѣ ші de пѣдърѣ, авьнд
ші дѣтръш лок ші .дѣнралтъл остроаве de пѣсѣн пентрѣ
ачеаста .дикъ нъ с'аъ пѣтѣт фаче пѣтѣторѣ de васъ комер-
ціале марѣ дѣкътоаре de прѣдъкте пентрѣ скеlea Галадѣ.

Спре меазъ-зі ші меазъ-поанге съ адапъ о парте .ди-
съмнатъ а Молдовеѣ веке, къ Ністрѣ че съ пѣмеа маѣ .ди-
пѣте Тѣрас, ла истѣрѣчѣ поѣ Гречѣ Дѣпантрѣ, ші ла Търчѣ
Търла, ачеаста еаръшѣ фѣнд преа кѣноскътъ сокот de прѣсос
а маѣ скрѣе пентрѣ дѣвсъл алта de кът че съ атѣнде de іс-
торѣа дѣрѣѣ адѣкъ къ Търчѣ тоатъ захерава лор (прѣвѣзѣ de
храпъ) de ла Царѣ-град о трече пре дѣвсъл прѣсте Мареа-
Неагръ ла Бѣндерѣш, маѣ дѣн векиѣ о трече ші ла Камѣнѣдъ.
Апоѣ ла Хотѣн, .ди зрѣтъ. Ана лѣѣ есте фѣарте лѣмѣде, .ди съ
гре ші съпѣтъдѣѣ стрѣкъчоасъ. Ла четатеа Алъ съ варсъ
.ди Мареа-Неагръ пре лѣмъгъ ачесте, маѣ сънт апе ші маѣ
мѣчѣ каре адапъ Молдова.

Ди Сирет съ варсъ.

Бърладъл, каре кърде прѣн дѣнстъл Текъчѣлѣ дѣспре рѣсьрѣт
спре апъс, ші съ зпѣше къ Сиретѣл ла сатъл Шървънѣцѣѣ.

Съчеава о апъ каре аъ дат пѣме орашълѣ Съчеава че аъ
фост маѣ .ди пѣнте сказѣл дѣрѣѣ.

Молдова, пентрѣ ал кърѣа пѣме с'аъ ворѣт маѣ сѣс.

Бістріца, каре кърде дін мѣнціі Ардіалълѣ ші есте атъта де рѣнде дикът челе маї марі, піетреле сзрп дін мѣнте ші ле дзче кз сіне.

Тротъшл о анъ дикъ асемінеа де рѣнде а къріа обзр-ше нз есте де парте де а Бістріцеї.

Дп Прѣт съ варсъ.

Чірінъшл, каре фъче хотар днтре цара Лешаскъ, днтре Молдова ші маї діос де ачесте съ варсъ Жіжіа.

Іар дп Ністрѣ съ варсъ.

Рѣтъл каре фаче ла Орхеїѣ о валтъ, днтрѣ каре съ аф-лъ зп остров шінзпат.

Ботна каре есте не дівмътате афаръ де стѣпніреа че ве-ке а Молдовеї пре локъл Тътарълор де Бзцеак.

Ші пзрѣ аре Молдова не пзтърате, дін каре воїѣ аръта пзтаї пре ачеле маї марі ші дп де обдїе маї кзпоскъте.

Ачесте кзрг:

Дп Сіретїѣ. Бзніла, Молніца, Шотъзл чел Маре ші Шотъзл чел Мік, Валеа Неагръ, Фараон, Ръкътъз, Церъл, Сохолъл, Мілковъл ші Пзтна, че съ знеск амъндоѣ, ші Сіределъ деосевї кърде дп Сіретїѣ.

Пре Свчеава о шзреще Свчевїца, Солка ші Солонецъл.

Дп Молдова съ варсъ Хоторъл, Слатїна, Неамцъл, Ръш-ка, Тополїца ші Валеа-Алвъ.

Кз Бістріца съ зпеще Кракъл.

Дп Тротъш съ варсъ не дін діос де Окпъ Тазлъл Са-

рат, Оітѣзъл, Кашгъл, Валеа-Сакъ ші Валеа-Ръ, Сльнікъл.

Бърладъл съ адаоѣ къ Бърлѣзъл, Шоковѣдъл, Целна, Ръбрича, Васлѣзъл, Васлѣецдъл, Ракова, (1) Красна, Лохапѣла, Доколіна, Холвана, Хоріата, Сътіла, Корова, Берхечѣла, Зълетінѣла, Кородъл.

Чірімъшѣла есте дін Чірімъшѣла Алѣѣ ші Чірімъшѣла Негрѣ, ші дін Пѣтіла.

Ап Жіжіа съ варсъ Шѣвіна. Мелетінѣла, Бахлѣзъл, Бахлѣецдъл ші Сікна.

Прѣтѣла дѣче къ сіне, Колачінѣла, Козманѣла, Чіохърѣла, Кѣчорѣла, Башгъл, Коровіа, Камінка, Кълдѣръша, Жіжіа, Гърла Маре, Валеа Брѣтѣленіѣ, Можна, Нірпова, Кълмѣдѣзіл. Лѣлѣшна, Стрѣтѣла че деспре апѣс, ші че деспре рѣсъріт, Чігіршѣла чел Лат ші Еланѣла.

Ап Ністрѣ съ варсъ: Сарафінецдѣла а кърѣа гърѣ дѣкпѣшече зпгѣл Молдовіѣ Ап хотарѣле векі, деспре теазѣ поапте, Чорна, Івілѣ, Бѣковѣдѣла, Ішновѣдѣла, Бѣкъл ші Когълнікъл.

Рѣтѣл прімеѣче, не Солонец, Чіолѣкъл чел Маре, чел Мік ші чел де міжлок, Добърѣша, Кѣла ші Когълніа.

Кахѣлѣла, Салчеа ші Елѣгѣла, каре адѣла не Молдова ші Бесаравіа адаог Дѣлѣреа ші дінтрѣ ачесте тріѣ, нѣ маї Елѣгѣла кърѣе не контеміт, іар челеланте доѣ сънт маї шѣлт стѣтѣтоаре де кѣт кѣргѣтоаре, асемenea ші Когълнікъл ізворѣл съѣ нѣ аре, че нѣмаї атѣнче съ поате нѣші пѣрѣѣ, кѣнд съ зппле де плоїде челе де тоатнѣ, іар престе тоатѣ вара есте зскал, ші нѣмаї ка о гроапѣ ла ведере. Пентрѣ ачeаста довітоачеле Тѣтарѣлор де Бѣдеаг съ зска де съте пентрѣ ліпса де апѣ.

(1) Де ла каре съ траг Раковіцѣшіѣ.

Ан Молдова сънт ши дндестале владї, ши днотре владїле челе шалте каре сънт фькзте атът дн фїре кът ши дн менешьт с'ащ сїлнгда оаменїлор, сънт вреднїче чнчї де а съ а-рѣта кь деосевїре адекї.

1. Братешял (1) ла гьра Прьтешлї лънгь тьргьл Галацїї, аре о лъцїне де о шїль ши рїшътате италиенеаскь, сеащ рїшътате де пощъ прекъш сънт пощїле ла пої, ши лъцїнеа де о потрївъ, нъ аре извоарь, фьрь нъмаї о гьрлѣ мїкь нъ пре адънкь, че съ нъшеще Прьтецъ, ши кьнд креще Прьтеш де плої съ адапъ ши ел д'нотръ дьнсъл. Іар зне орї рьшъне гьрла зскачь ши адъче вьлдеї пьтреїне. Дар кьнд съ зпфьл Дьнъреа рїшъвара ла рьшпerea гецеї апої нъ нъмаї кь рьспнще не Прьт днапої, че дькь зппле ши тоатъ валта кь апъ проаспъть ши кь шьлцїне де неще не каре тї прїнд фьрь остенеалъ пьскарїї че сънт пьлтъїї де антрепрепорьл Братешялї, ла скьдереа ансї.

Братешял дн векї ащ фост монїе Черпътеаскь дьнзїт де Домнї, пентръ слъжвеле лор кьтръ царь прекъш доведек іс-пїсоачеле, апої днпресърьнд Бесаравіеа Тьрчїї, не днчетьл с'ащ лъцїт пьлъ а стьпнї ши валта, ачеаста пьнд ши де чеа парте кьшмалїле лор, днкьт кь маре греѣ ши прїн аїсто-рьл Пьркълъвїеї де Галацїї, пьтеа оаменї шьзъторї дн іасть парте де дьнса съ пьскъеаскь. Дн каре днпрецърьрї адї-вьрацїї стьпнї с'ащ ши трас, ши съ вїндеа дрїтъл пьскьрїеї ла фїскъ дн Вїстерїе анзал, знде авїе съ рьдїка венїтъл ла 6—7000 леї не ан, дьпъ че днсь с'ащ скос не Тьрчї де а-коло ши дн четъдїле дн стьнга Дьнърїї прїн рьзвоїзл рь-

1) Ачеастъ валтъ се веде а фї каре кь нътеле векї сь кїамъ Бри-тологе, дьнъ аръгарае лъї Бонфїнїс, скрїе Кантемїр дн географїе фїла 18.

шлор, къ дѣлшій ла 1828, с'аѣ дѣлторс валта къ мошїеа еї стѣпнїторїлор д'їнаїте прїп о комїсіе дѣлнїсѣ рѣндсїтѣ ла Фокшенї, дїп воїерїї ѣмвелор Прїнчїпате шї делегадїї пѣтерїлор контрѣктѣїтоаре пѣчеї, пентрѣ тоате мошїїле де асе-тїнеа фїре че съ стѣпнїсѣрѣ де Тѣрчї дѣлнїсѣрѣ цѣрїле. Гар валта акѣм съ афлѣ дѣл стѣпнїрѣа Сфїнтеї Мітронолїї прїп зп скїмѣѣ че аѣ фѣкѣт къ о мошїе дїп Бѣковїна.

2. Балта Орхеїзлїї, каре есте дїп апеле Рѣзтѣл шї Кѣла, ла ачелашї тѣрг, сѣнт стѣпнїрѣа рѣнїлор, асѣзїї, аре 6 мїле лѣпїте шї доѣз лѣдїте шї лѣдїтеа ка шї лѣдїтеа еї отѣреѣе зп їазѣ пре каре л'аѣ фѣкѣт Васїліе Воевод Алванїтѣл, ка съ опреаскѣ ана, шї съ факѣ шорї пре дѣлсѣл. Дѣл мїжлокѣл еї апої есте зп остров нѣ пре шаре дар дѣлзѣстрат къ віе, каре ерѣ фоарте реншїтѣ шї дѣлподоїтѣ къ шлте осѣвїте родѣрї рѣсѣдїте шї хѣлѣїте къ рарїтѣїї де поаме.

3. Балта, Езѣрѣл де ла Дорохїї, че нѣ поартѣ алт рѣме де кѣт ачеста фїнд дѣл апронїереа тѣргѣлїї шї нѣ де парте де обѣршїа Жїжїеї, есте вреднїкѣ а съ арѣта шї аѣ фост дїп векїѣ кѣноскѣтѣ пентрѣ шлдїтеа пѣдѣлїї че съ афлѣ дѣл тѣрѣса.

4. Балта Колачїнѣл, пе хотарѣл дїп лѣшаска, шї о дѣлсѣмпез лѣмашї пентрѣ арѣтареа че ѣї фаче Домнѣл Капте-нїр трекулдѣ'о дѣлтре вѣлдїле Молдовей сѣнт кѣвѣнт къ дїп партеа са че десїре меазѣ-поапте шї десїре рѣсѣрїт кѣрг доѣз апе, Колачїнѣл шї Сарафїнецѣл каре фѣчеа хотарѣл Молдовей, шї ал цѣреї Лѣшѣїїї о дїпїоарѣ дѣлтре Нїстрѣ шї дѣлтре Прѣт.

5. Чеа маї де пе зрїтѣ шї маї вестїтѣ каре есте валта лї Овідїсѣ, че съ пѣтѣе де локїторї лавѣл Овідїлїї, ла

Акерман .и.и. Бесарабіа, ши с'ащ фькхт осьбит кзпоскхтъ пентрѣ пшмиле ей (прекхм скріе Кантемір) къ съ зиче, кхшкѣ Ovidiус поетъл чел таре ал Романілор ар фі фост аколо екзілат .и.и. тікълосіеа лѣ, ачеаста съ варсь .и.и. Ністрѣ пріп о гърль стръштѣ, пѣ департе де вьрсареа Ністрѣлѣ, ши есте .и.и.пресъратѣ къ атьгеа тлащіні, .и.и.кхтъ де доѣ міле пѣ поате съ се апроіе омъл де дьуса, е аве зп под де піатрѣ престе дьуса векіѣ че пѣ кред съ маї фіе астьзі тькар къ ера фоарте таре ши фондаторъл сьѣ пѣ съ поате щі, де кьт съ веде а фі о констръкціе фоарте антїкѣ.

Тоате ачесте апе сьнт пліне де пеще каре адък тарі .и.и.леспірі локхіторілор пентрѣ храпѣ, еар пьръіле че кьрг де пріп тьшці ащ пещіі чіі маї делїкаці ши вьні ла тьпкаре че съ пѣшеск лостоцѣ, пѣстръвїі ши ліпанїі, де ла о време .и.и.сѣ .и.и.коаче есте пре адевъратѣ къ ащ ліпсіт сьтѣнда пещелор аче тьлтѣ, прекхм ера маї де тьлт, .и.и.кьт ши съ сімте скьдереа спорїнд фьрѣ а съ пѣте .и.и.кіпзі прїчіна ачеаста де знде віне.

Апе мінерале маї .и.и.сьшпате .и.и. Молдова сьнт ла 4 локхрі ши ашме: Борка, Родна, Сльнікѣ, ши ана де ла Стрѣнгѣ, съ .и.и.цълеце .и.и.сѣ къ пѣ де тьлт тіпн с'ащ афлат еле де съ .и.и.тревзїнцазѣ пентрѣ къ Домпел Кантемір зиче аша.

„Буркхтърї пѣ сьнт .и.и. Молдова, пентрѣ къ Молдовенїі „кред къ ана Прѣтълї есте дестълъ дофторіе .и.и.протїва тьтѣрор воалелор“ .и.и.трѣ ачеаста сьнт де ідеїе ши еѣ; къ ачел прїчїп пѣл пьръсьск пічі астьзі карей пот ши пѣ фак пі-мікѣ пентрѣ .и.и.вьштьцїреа вьлор сьс арьтате, де време че пѣ съ сьлеск а ле да ши лор о фацѣ маї дьшеснікѣ ши .и.и.сьшпътоаре, ка алтор вьї дїп Европа знде съ келтѣск дїп дара поатрѣ не тот ашл тьлцъме де ванї къ фередеїле.